

Praćenje javnih nabavki u lokalnim javnim preduzećima: Priština Parking, Gradsko saobraćajno preduzeće, Centralna kuhinja i Regionalna kompanija za vodosnabdevanje - Priština

18. april

DOBRO UPRAVLJANJE

AUTORI:

Ardit Dragusha
Egzona Kozhani

Posetite našu Internet stranicu
www.dplus.org

Saznajte više o našim najnovijim publikacijama,
vestima, infografika

Find us on Facebook
[@democracyplus](https://www.facebook.com/democracyplus)

Find us on LinkedIn
[@democracy-plus](https://www.linkedin.com/company/democracy-plus)

Find us on Twitter
[@democracy_plus](https://twitter.com/democracy_plus)

Find us on Youtube
[@Democracy.Plus](https://www.youtube.com/Democracy.Plus)

Naše kancelarije:

Ulica Bajram Kelmendi, br.92, 5. sprat
Priština, 10000
Kosovo

+383 (0) 38 749 288
info@dplus.org

Finansira
Evropska Unija

Ovaj izveštaj je priređen na engleskom jeziku, te vas molimo da za svaku nejasnoću u ovoj prevedenoj i prilagođenoj verziji, konsultujete originalnu verziju "Monitorimi i prokurimit publik në ndërmarrjet publike: Prishtina Parking, Trafiku Urban, Kuzhina Qendrore dhe KRU Prishtina".

Izjava o odricanju od odgovornosti: Ova publikacija priređena je uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj iste isključiva je odgovornost Demokratije Plus (D+) i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije. Projekat "Dobra uprava: javne nabavke i donošenje naprednih politika" finansira EU, a realizuje Demokratija Plus (D+).

Sadržaj

Uvod	3
Metodologija	3
Prishtina Parking - Nabavka tehnoloških uređaja	4
Trafiku Urban - Servisiranje protivpožarnih aparata.....	7
Centralna kuhinja - Nabavka i montaža solarnih panela	10
RKV Priština - Nabavka gasnog hlora i natrijum hipohlorita.....	11
Nalazi.....	14
Preporuke	15

Spisak skraćenica

EO ↗ Ekonomski operator

JP ↗ Javno preduzeće

LJP ↗ Lokalno javno preduzeće

PK ↗ Personalni kompjuter

RKJN ↗ Regulatorna komisija za javne nabavke

RKV ↗ Regionalna kompanija za vodosnabdevanje

TD ↗ Tenderski dosije

TRN ↗ Telo za razmatranje nabavki

UO ↗ Ugovorni organ

ZJN ↗ Zakon o javnim nabavkama

Uvod

Na Kosovu postoji veliki broj javnih preduzeća na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou, koja pokrivaju veoma važne oblasti kao što su vodosnabdevanje, električna energija, hrana, javni prevoz, sakupljanje otpada, organizovanje parkinga u prestonici itd.

Zakon o javnim nabavkama (ZJN) važi na sve aktivnosti nabavke i na sve javne institucije (ili budžetske organizacije), uključujući i javna preduzeća. Demokratija Plus (D+) je duž godina pratila aktivnosti javnih nabavki različitih opština i ministarstava, dok je ove godine praćenje javnih nabavki usredsređeno na javna preduzeća na lokalnom i regionalnom nivou.

Ovaj kratak izveštaj obuhvata četiri tendera javnih preduzeća: N.P.L. Prishtina Parking (Priština Parking), N.P.L. Trafiku Urban (Gradsko saobraćajno preduzeće), N.P.L. Kuzhina Qendrore (Centralna kuhinja) i Regionalna vodovodna kompanija – Priština. Prvi tender se bavi nabavkom tehnološke opreme, drugi tender servisiranjem protivpožarnih aparata, treći tender se bavi nabavkom i montažom solarnih panela, a četvrti tender se bavi nabavkom gasnog hlora i natrijum hipohlorita.

Metodologija

Prvi korak za realizaciju ovog izveštaja bilo je onlajn istraživanje obavljeno korišćenjem elektronske platforme za e-nabavke, preko koje je obavljeno prvobitno istraživanje i izbor ova četiri tendera. Istraživanje je usredsređeno na tendere za koje su tenderske procedure obavljene tokom ovih prvih meseci 2023. godine.

U cilju kompletiranja potrebne dokumentacije za potrebe istraživanja, D+ je u nastavku podneo zahteve za pristup javnim dokumentima u izabranim preduzećima, na osnovu Zakona br. 06/L-081 o pristupu javnim dokumentima i prikupljanje dokumenata neophodnih za praćenje.

Izveštaj je završen analizom ovih dokumenata, dok je za potrebe procesa praćenja, D+ posetio Javno preduzeće Trafiku Urban kako bi izbliza video neke od servisiranih aparata.

Prishtina Parking

Nabavka tehnoloških uređaja

Lokalno javno preduzeće Prishtina Parking (u daljem tekstu naručilac) je januara 2023. godine potpisalo okvirni ugovor u trajanju od 36 meseci za nabavku tehnološke opreme. Procenjena vrednost ove aktivnosti je određena na 10,050.00 evra, dok je ugovor u iznosu od 8,967.00 evra zaključen između ovog preduzeća i privrednog subjekta (PS) Infinitt Sh.P.K. Na ovom tenderu su svoju ponudu podnela samo dva privredna subjekta, iako je ova aktivnost nabavke sprovedena u otvorenom postupku. Privredni subjekat Trio Tek Sh.P.K. je diskvalifikovan iz razloga što nije podneo ponudu sa najvišom cenom.

■ TABELA 1. Ponude privrednih subjekata

Br.	Privredni subjekti ponudači	Vrednost ponuda
1	Trio Tek Sh.P.K.	9,779.00 evra
2	Infinitt Sh.P.K.	8,967.00 evra

Prema posebnim uslovima ugovora, isporuka opreme je trebalo da bude obavljena u roku od 10 dana po dobijanju kupovnog naloga dobavljača. Ovim ugovorom, Prishtina Parking bi kupio 12 ličnih računara, 12 monitora i 11 spoljnih hard diskova. Za ove tehnološke uređaje postavljeni su konkretni uslovi kojih se dobavljač mora pridržavati da bi ispunio ugovor (vidi tabelu u nastavku).

■ TABELA 2. Popunjen predmer sa opisom i tehničkim specifikacijama tehnološke opreme

Nabavka tehnološke opreme						
Br.	Opis artikla	Specifikacija	Jedini- ca	Količina	Cena	Ukupna cena
1	Lični računar	Intel Core i5 -10105, 8gb ddr, 480 gb SSD + 1 TV HDD, tastatura i miš	Koma- da	12		
2	Monitor	24 Wide VA24DQ, Eye Care Monitor 23.8 Full HD	Koma- da	12		
3	Spoljni hard disk	1 TB	Koma- da	11		
					Ukupna cena sa PDV-om	

Prema tabeli 2, u prvoj poziciji je traženo 12 ličnih računara, međutim sastavljena specifikacija ovu nabavku čini nemogućom, imajući u vidu da ne postoji računar sa ovim specifikacijama. Tačnije, Intel Core i5 - 10105 ne postoji, imajući u vidu da Intel nije proizveo i5 procesor sa brojem 10105, već sa ovakvim specifikacijama ima samo i3 procesore. To može potvrditi i sa zvanične internet stranice kompanije Intel gde vidimo imena i specifikacije njihovih proizvoda. Shodno tome, i3 procesori imaju različite identifikacione brojeve kao što su 10105, 10105F, 10105T, 10305, 10305T, 10325, 10100Y, 10100F, 10200, 10100E, itd¹. Dok na listi i5 procesora postoje identifikacioni brojevi kao što su 10505, 10500H, 10200H, 10310U, 1038NG7, 10400, 10400F itd², međutim nigde se na ovoj listi ne može naći da ova kompanija proizvodi procesore i5 pod šifrom 10105. To znači da je nabavka sa ovim traženim specifikacijama onemogućila brojnim kompanijama da podnesu svoje ponude. Ovaj problem su uočile i kompanije koje su bile zainteresovane da se prijave na ovaj tender. Jedan PS je zatražio pojašnjenja u vezi sa ovom pozicijom u predmeru i predračunu, nagoveštavajući da je možda došlo do greške u specifikacijama ove pozicije, koja kaže da se Intel Core i5 nalazi na tržištu, ali nije naveo tačan identifikacioni broj 10105. Međutim, naručilac nije prihvatio zahtev i istakao je da je tehnička specifikacija obavezna i da ostaje nepromenjena. Štaviše, naručilac je dodao da su najnaprednije specifikacije procesora kao što su i7, i9 prihvatljive.

Ovo pojašnjenje u ovom trenutku je u suprotnosti sa tenderskim dosijeom, gde tenderski list navodi da varijante nisu dozvoljene, što znači da ne treba dozvoliti dostavu ličnih računara sa drugim procesorom. Pored činjenice da je ova dozvola u suprotnosti sa onim što je naručilac precizirao u tenderskom dosijeu, ona je takođe u suprotnosti sa Zakonom o javnim nabavkama (ZJN), imajući u vidu da naručilac u tenderskom dosijeu mora precizirati da li su dozvoljene varijante ili ne, jer u suprotnom varijante neće biti ovlašćene bez ove indikacije³. Takođe, naručioci imaju mogućnost da ovlaste varijante ako će ugovor biti dodeljen ekonomski najpovoljnijem ponuđaču⁴, dok je u tenderskom dosijeu naglašeno da je kriterijum za dodelu ovog tendera najniža cena. Po ovom pitanju, Regulatorna komisija za javne nabavke (RKJN) je dala mišljenje u kojem pojašnjava da „Kad god naručilac dozvoli varijante, mora koristiti ekonomski najpovoljniji kriterijum i jasno definisati podkriterijume koji omogućavaju fer, jednaku, transparentnu i nediskriminatornu procenu ponuđača.“⁵.

Iako varijacije u ovoj situaciji nisu dozvoljene, ispostavilo se da čak ni procesori i7 i i9 nemaju identifikacionu šifru 10105. Procesor i7 prema bazi podataka proizvođača ima šifre kao što su: 10870H, 10610U, 10810U, 1068NG7, 10700, 10700E, itd.⁶ tako da se nigde ne može naći šifra koju je tražio naručilac. Ista je situacija i sa i9 procesorom za koji ne postoji nikakva šifra 10105, već su neke od šifara 10850K, 10885H, 10900, 10900E, 10900F, 10900K, itd⁷.

Dakle, ovakvim specifikacijama je naručilac, po svemu sudeći, tražio proizvod koji ne postoji, i shodno tome, čak ni uspešan privredni subjekat ne može da obavi ovu nabavku, u skladu sa ovim zahtevima. Ovim specifikacijama, naručilac je prekršio jedan od osnovnih principa javnih nabavki, a to je nediskriminacija, u skladu sa kojim tokom realizacije aktivnostima nabavke, naručioci moraju da obezbede najšire moguće učešće zainteresovanih privrednih subjekata i ni u kom slučaju naručilac neće obaviti jednu aktivnost nabavke tako da ista smanji ili eliminiše konkurenciju⁸. Ovo bi trebao da bude razlog zašto su za ovaj tender svoju ponudu podnele samo dve kompanije, dok je prosek ponuda za iste predmete nabavke u 2022. bilo 4 ponude.

1 Intel Core i3 procesori 10. generacije, Intel. [10th Generation Intel® Core™ i3 Processors Product Specifications](https://www.intel.com/content/www/us/en/products/processors/core/i3/processors-product-specifications.html)

2 Intel Core i5 procesori 10. generacije, Intel. [10th Generation Intel® Core™ i5 Processors Product Specifications](https://www.intel.com/content/www/us/en/products/processors/core/i5/processors-product-specifications.html)

3 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 29.2: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2772>

4 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 29.1. <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2772>

5 Regulatorna komisija za javne nabavke. Mišljenje, tačka 9, 22.11.2022. <https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/ClanakItemNew.aspx?id=545>

6 Intel Core i7 procesori 10. generacije, Intel. [10th Generation Intel® Core™ i7 Processors Product Specifications](https://www.intel.com/content/www/us/en/products/processors/core/i7/processors-product-specifications.html)

7 Intel Core i9 procesori 10. generacije, Intel. [10th Generation Intel® Core™ i9 Processors Product Specifications](https://www.intel.com/content/www/us/en/products/processors/core/i9/processors-product-specifications.html)

8 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 7, stav 2. i 6.

Na osnovu odgovora naručilaca, uspešan privredni subjekat je dostavio lični računar sa specifikacijama Intel Core i5 – 10400 i 465 gb⁹. Posledično, oprema koju je naručilac primio je u suprotnosti sa konkretnim zahtevima, uprkos činjenici da su isti obavezni. Dok, u katalogu koji je dostavio uspešan PS¹⁰, u specifikacijama ličnog računara stoji da je ovaj uređaj 11. generacije, a ponuđen je uređaj 10. generacije. Tehničke specifikacije su obavezni uslovi koje svi tenderi moraju ispuniti da bi se smatrali odgovarajućim¹¹. Shodno tome, naručilac je dodelio ugovor neodgovarajućem privrednom subjektu.

Uspešan privredni subjekat je za ovaj zahtev naručiocu isporučio lični računar marke Leksus, gde je za takav lični računar zajedno sa tastaturom i mišem odredio cenu od 535.00 evra, odnosno ukupno za ovu poziciju je predviđena cena od 6,420.00 evra za 12 ovakvih računara.

Leksus lični računari se ne nalaze ni na jednoj postojećoj platformi specijalizovanoj za prodaju takvih elektronskih uređaja. Štaviše, čak ni na Google platformi, ne postoji firma Leksus. Ista situacija proizišla je i iz terenskog istraživanja, gde ni u jednoj od prodavnica koje drže takvu opremu nije pronađen lični računar kompanije Leksus. U ovom slučaju, pošto naručilac planira da potroši oko 9 hiljada evra na kupovinu takve opreme, mora da obezbedi da dobija pouzdanu opremu i da bude u mogućnosti da istraži tržište za tu opremu kako bi znao da li dobija opremu po tržišnoj ceni. Međutim, za takav proizvod je problem proceniti tržišnu cenu imajući u vidu da je problem naći je na tržištu.

TABELA 3. Predmer i predračun koji je popunio uspešan PS sa opisom tehničke specifikacije tehnološke opreme

Nabavka tehnološke opreme						
Br.	Opis artikla	Specifikacija	Jedinica	Količina	Cena	Ukupna cena
1	Lični računar	Intel Core i5 -10105, 8gb ddr, 480 gb SSD + 1 TV HDD, tastatura i miš	Komad	12	535.00	6,420.00
2	Monitor	24 Wide VA24DQ, Eye Care Monitor 23.8 Full HD	Komad	12	160.00	1,920.00
3	Spoljni hard disk	1 TB	Komad	11	57.00	627.00
					Ukupna cena sa PDV-om	8967.00

PS je specifikacije za ove lične računare opisao u brošuri, u kojoj se pominje samo „PC Intel Core i5 Leksus – gen 11, 8gb RAM ddr, 480 gb SSD + 1 TV HDD“, a da se nigde ne pominje šifra 10105. Nenavodenje ove šifre znači da PS nije ispunio navedeni zahtev.

⁹ Informacije dobijene od naručioca N.P.L. Prishtina Parking, dana 14.03.2023. nakon dodatnih pitanja. Zahtev za uvid u javna dokumenta dostavljen je 23.02.2023.

¹⁰ Dokumentacija primljena nakon zahteva za pristup javnim dokumentima, koji je dostavljen 23.02.2023.

¹¹ Uredba br. 001/ 2022 o javnim nabavkama, član 19,11.

Situacija je donekle slična i sa drugom pozicijom. Jednostavna pretraga na Google platformi pokazuje da takve specifikacije vode do monitora određenog proizvođača, jer je šifra VA24DQ jedinstvena samo za monitor proizvođača ASUS¹². U ovoj situaciji, naručilac nije uzeo u obzir veoma važan element da tehničke specifikacije moraju biti sastavljene tako da budu u skladu sa svrhom nabavke i da obezbede najbolji mogući pristup svim operaterima zainteresovanim da podnesu svoje ponude u određenoj aktivnosti nabavke. Naručiocu je izričito zabranjeno da sastavlja tehničke specifikacije koje favorizuju ili diskriminišu jednog ili više privrednih subjekata¹³. Takođe, naručilac ne bi trebalo da sastavlja tehničke specifikacije koje se odnose na bilo koju određenu proizvodnju, vrstu ili poreklo.¹⁴ Izradom ovih specifikacija, naručilac je prekršio ZJN, koji precizno definiše kako treba sastaviti tehničke specifikacije, kao i u kojim slučajevima treba dozvoliti varijante i kako ih koristiti.

Naručilac je do sada naručio samo šest ličnih računara, šest monitora i šest spoljnih hard diskova, po ukupnoj ceni od 4,512.00 evra, a ostalo je da se izvrši nabavka u vrednosti od 4,455.00 evra.

12 ASUS VA24DQ Eye Care Monitor. <https://www.asus.com/displays-desktops/monitors/eye-care/va24dq/>

13 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 28.2. <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2772>

14 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 28.7. <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2772>

Trafiku Urban

Servisiranje protivpožarnih aparata

Javno preduzeće „Trafiku urban“ (u daljem tekstu naručilac) pokrenulo je tendersku proceduru minimalne vrednosti za servisiranje protivpožarnih aparata. Prema zahtevu, servisiranje ovih aparata trebalo bi da se obavi na svakih šest meseci¹⁵. Ovim ugovorom je predviđeno da se obave dva servisiranja tokom 2023. godine, jedno dana 07.01.2023. i drugo 07.07.2023. Ovim ugovorom biće servisirano pet različitih artikala, ukupno 104 aparata.

Ovaj ugovor je zaključen između naručioca i uspešnog privrednog subjekta u vrednosti od 962.00 evra.

TABELA 4. Aparati koji će se servisirati po ovom tenderu i cene koje je ponudio uspešan privredni subjekat

Artikal	Opis	Jedinica	Količina	Jedinična cena-€ (uključujući sve poreze itd.)*	Ukupna cena - €
1	P6 za autobuse	Komad	52	10.00 evra	520.00 evra
2	C10 za objekte	Komad	13	8.00 evra	104.00 evra
3	C5 za objekte	Komad	13	8.00 evra	104.00 evra
4	P9 za objekte	Komad	13	8.00 evra	104.00 evra
5	P6 za objekte	Komad	13	10.00 evra	130.00 evra
Ukupan iznos					962.00 evra

*Ove cene su određene za dva servisiranja, što znači da će se za prvu uslugu servisiranja plaćati polovina cene, a za drugu druga polovina.

U ovoj aktivnosti nabavke, tri privredna subjekta su podnela svoje ponude, dok je privredni subjekat Albkos Safety Sh.P.K. dobio ugovor.

¹⁵ Administrativno uputstvo (MUP) br. 17/2017 o testiranju i servisiranju protivpožarnih aparata, član 9.2.

■ TABELA 5. Ponude privrednih subjekata

Br.	Privredni subjekti u konkurenciji	Vrednost ponuda
1	L&G Sh.P.K.	994.50 evra
2	Albkos Safety Sh.P.K.	962.00 evra
3	N.P.Sh. Emergjenca	945.00 evra

Među ove tri ponude najjeftinija je bila N.P.Sh. Emergjenca u vrednosti od 945.00 evra, međutim ova kompanija je diskvalifikovana iz ovog postupka. Prema obaveštenju o odluci naručioca, ovaj PS je diskvalifikovan jer nije pravilno popunio formular za ponuđenu cenu i izjavu pod zakletvom. Prema naručiocu, procena da izjava pod zakletvom nije pravilno popunjena bila je pogrešna¹⁶, te se ispostavilo da ovaj operater nije pogrešio u ovom dokumentu. Što se tiče netačnog popunjavanja obrasca sa ponuđenim cenama, PS je u obrascu za podnošenje ponude popunio cenu od 945.00 evra, dok je u predmeru i predračunu ponudio cenu od 994.50 evra. Naručilac je postupio ispravno kada je odbio ovaj tender, jer ukoliko ovi obrasci nisu pravilno popunjeni, ponuda se odbija bez traženja dodatnih informacija¹⁷.

Međutim, u prvom navratu je servisirano 106 aparata za gašenje požara, i pored toga što su u prethodnom predmeru i predračunu opisana 104 takva uređaja, dok je plaćena vrednost iznosila 436.00 evra. Po tom osnovu se može zaključiti da nije potrošena polovina ukupne cene na ovaj trošak. Prva faktura je trebalo da iznosi 481 evro, odnosno 45 evra više.

■ TABELA 6. Prva faktura sa cenama i artiklima/uslugama koje je pružio uspešan PS

Br.	Br. artikla	Opis artikla/ usluge	Količina	Cena bez PDV-a	PDV (%)	Cena sa PDV-om*	Cena bez PDV-a
1	SAKZCO2-5KG	Servisiranje AKZ 5 kg - CO2 (SH)	12 komada	4.24 evra	18	5 evra	50.85 evra
2	SAKZCO2-10KG	Servisiranje AKZ 10 kg - CO2 (SH)	13 komada	3.39 evra	18	4 evra	44.07 evra
3	SAKZ6KG	Servisiranje AKZ 6 kg - prah (SH)	70 komada	3.39 evra	18	4 evra	237.29 evra
4	SAKZ9KG	Servisiranje AKZ 9 kg - prah (SH)	11 komada	3.39 evra	18	4 evra	37.29 evra
						Cena bez PDV-a	369.49
						Ukupno PDV	66.51
						Ukupno sa PDV-om	436.00
						Isplata	0.00
						Ostalo za plaćanje	436.00

*Cene sa PDV-om su obračunate od strane autora izveštaja za potrebe ovog izveštaja i iste nisu uključene u originalnu fakturu.

¹⁶ Sastanak sa Kancelarijom za nabavke održan je 15.03.2022.

¹⁷ Smernice br. 001/2023 o javnim nabavkama, tačka 10.

Postoji neslaganje između ove fakture i predmera koji je popunio uspešan PS. Ovo neslaganje se primećuje u količinama usluga i ceni usluge. Predmer i predračun (tabela 4) navodi ukupno 104 aparata koje je potrebno servisirati, dok je na osnovu fakture (tabela 6), plaćeno servisiranje 106 aparata. Drugačije navodi izveštaj o servisiranju protivpožarnih aparata, po kome je u stvarnosti servisirano 100¹⁸ takvih aparata.

Na osnovu fakture, servisirano je 70 aparata od 6 kg, a naručilac nije predočio u predmeru i predračunu da poseduje 70 aparata ove težine. Prema naručiocu, P6 za autobus i P6 za objekat su ekvivalentni trećoj poziciji na računu, odnosno SAKZ 6KG. Međutim, predmer i predračun opisuje 52 P6 aparata za autobuse i 13 P6 aparata za objekte, što znači da čak i ako se ove dve pozicije spoje, nema 70 takvih aparata već 65 aparata za gašenje požara. Na tenderu za istu namenu raspisanom 2021. godine naručilac je podneo identičan zahtev, dakle 52 P6 uređaja za autobuse i 13 P6 aparata za objekte, što znači da je aparata od 6 kg bilo samo 65, a ne 70 komada.

U vezi sa fakturom, naručilac je dao odgovore samo o cenama, dok nije dao nikakva pojašnjenja o tome kako je nastupila promena količine ovih aparata. U izveštaju o servisiranju protivpožarnih aparata koji je sačinio uspešan PS, se zaključuje da je servisiran 51 aparat za gašenje požara težine 6 kg za autobuse i 14 aparata za gašenje iste težine za objekte. Dakle, ispada da je servisirano 65 aparata dok je naplaćeno 70 aparata, odnosno plaćeno je pet više. Ovakve greške su se javljale i kod drugih aparata drugih težina, kao npr. aparata težine 9 kg, dok je predmer predviđao servisiranje 13 aparata, a fakturisano je svega 11 komada i naplaćeno je 11 komada. U izveštaju o servisiranju aparata se navodi da je servisirano 10 aparata težine 9 kg, što znači da je plaćen jedan aparat više.

U predmeru i predračunu (tabela 4), cena aparata od 6 kg je određena na pet evra za jedno servisiranje (ukupno 10 evra za dva servisiranja). Sa druge strane su u fakturi aparati težine 6 kg fakturisani sa četiri evra. Takođe, za opremu težine 5 kg, predmer i predračun predviđa plaćanje 4 evra na ime servisiranja aparata ove težine, dok se na računu može videti da je servisiranje takvog uređaja plaćeno 5 evra. Aparata težine 5 kg trebalo je servisirati 13 komada, dok je servisirano 12 komada.

Ova procedura je imala nedostatke u planiranju ili su se duž puta pojavili problemi, imajući u vidu da potrebe naručilaca nisu pravilno isplanirane ili usluga nije izvršena prema zahtevu.

Bez obzira na zabune u plaćanjima, naručilac kaže da su to tehničke greške¹⁹, isto se desilo ne samo kada je reč o uplatama već i u broju servisiranih aparata. U drugoj polovini 2023. godine kada će se obaviti drugo servisiranje, naručilac može maksimalno platiti 481 evro, odnosno polovinu vrednosti ugovora, uvek ako se pridržava planiranja shodno predmeru i predračunu, a na kraju puna cena ugovora neće biti realizovana. Stoga, naručilac treba da bude posebno oprezan u ispunjavanju prava i obaveza koje proizilaze iz sprovođenja takvog postupka. Uprkos činjenici da novčana razlika nije velika, naručilac ne može dozvoliti da ne ispuni obavezu prema subjektu i obrnuto. Štaviše, u ovom slučaju se ne radi o okvirnom javnom ugovoru, gde najmanje 70% ugovora mora biti ispunjeno,²⁰ tako da ovaj ugovor mora biti u potpunosti ispunjen, ali potpuno ispunjavanje ugovora biće problematično za naručioca.

Prema platformi e-nabavke, uspešan PS ima 30 ugovora u toku, sa različitim naručiocima, koji se uglavnom odnose na snabdevanje ili servisiranje protivpožarnih aparata. Očekuje se da drugi deo ovog ugovora bude ispunjen u drugoj polovini 2023. godine, dok je preostali iznos iz ovog ugovora 526.00 evra.

18 Dokument dobijen od naručioca dana 16.03.2023, nakon zahteva za pristup javnim dokumentima koji je podnet dana 23.03.2023.

19 Sastanak održan 15.03.2023.

20 Uredba br. 001/ 2022 o javnim nabavkama, član 54.11.

Centralna kuhinja

Nabavka i montaža solarnih panela

Javno preduzeće „Centralna kuhinja Sh.A.“ (u daljem tekstu naručilac) je januara 2023. godine pokrenuo tender za nabavku i montažu solarnih panela, procenjene vrednosti ugovora od 36,000.00 evra. Ova kapitalna investicija sufinansirana je sa Opštinom Priština, gde je „Centralna kuhinja“ učestvovala sa 5.000 evra, dok je ostatak bila investicija opštine.

„Centralna kuhinja“ je kao javno preduzeće osnovano u junu 2019. godine²¹, dok se aktivnosti nabavke i dalje sprovode preko kancelarije za nabavku Opštine Priština.

Na ovom tenderu su se prijavila četiri privredna subjekta, a za ugovor je preporučен Unisolar L.L.C., sa ponudom u vrednosti od 29,499.10 evra kao tender sa najnižom cenom. Ostala tri ponuđača su eliminisana kao neodgovarajuća.

TABELA 7. Privredni subjekti koji su učestvovali na tenderu za nabavku i montažu solarnih panela

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupna vrednost ponuda
1.	Unisolar L.L.C	29,499.10 evra
2.	Meps-A	31,339.97 evra
3.	Ra-ta Sh.P.K.	34,821.60 evra
4.	N.T.Sh Elen	35,478.65 evra

Međutim, naručilac nije na odgovarajući način ispoštovao uslove postavljene u Tenderskom dosijeu (DT) tokom procene i poređenja ponuda, preporučivši za ugovor privrednog subjekta Unisolar L.L.C., iako nije ispunio nekoличinu kriterijuma.

Prvobitno, tehnički i profesionalni kapaciteti u TD-u su tražili od privrednog subjekta da podnese potpisanu i pečatiranu listu osoblja, od najmanje četiri osobe koje će učestvovati u ovom projektu. Takođe, od vođe projekta se zahtevalo da bude diplomirani inženjer elektrotehnike sa najmanje dve godine radnog iskustva nakon diplomiranja.

²¹ Javno preduzeće „Centralna kuhinja“ dd. je osnovano 5. juna 2019. godine od strane Skupštine opštine Priština. Za pojedinosti vidi: <https://kuzhina.net/per-ne/> (poslednji put pristupljeno 10.03.2023).

U ponudi privrednog subjekta preporučenog za ugovor ne figurira potpisana i pečatirana lista angažovanog osoblja, niti odluka o određivanju rukovodioca projekta. Zapravo, nijedna od šest osoba predstavljenih kao stručno osoblje nije dostavila dokaze potrebne za poziciju vođe projekta (diploma elektrotehničkog smera/preporuke za dve godine radnog iskustva nakon diplomiranja).

Zatim je u opisu cena u predmeru i predračunu traženo da fiksna nominalna snaga solarnih panela iznosi 545 W, dok je Unisolar L.L.C. ponudio snagu solarnog panela od 550 W.

Što se tiče dokaza o uslovima prihvatljivosti, Unisolar L.L.C., je dostavio potvrdu Privrednog suda u Prištini, u kojoj stoji da se traži za potrebe učešća u *širenju kompanije u Albaniji*, te da se isti ne može koristiti u druge svrhe. Konkursna komisija je prihvatila ovaj dokaz kao uredan, iako je morala bar da traži dodatna pojašnjenja od ovog privrednog subjekta. Ista situacija je nastupila i sa poreskim uverenjem Poreske uprave Kosova (PUK), u kojoj stoji da je razlog za izdavanje dokumenta *Zahtev za zajam*.

Kršenje pravila nabavke evidentno je i u izradi predmera i predračuna, u kojima stoji da će privredni subjekti sa neuobičajeno niskim cenama biti automatski eliminisani tokom procesa ocene ponuda. Postavljanje ovog uslova nije diskreciono pravo naručioca i automatska eliminacija po osnovu neuobičajeno niske cene je zabranjena Uredbom o javnim nabavkama, tačnije članom 41.2.²², koji glasi:

„U svakom slučaju, kada postoji prag za neuobičajeno nisku ponudu, zabranjeno je automatsko isključivanje neuobičajeno niskih ponuda bez korišćenja inter partes postupka sa relevantnim privrednim subjektom, koja naručilac oceni neuobičajeno niskim“.

Uložena je žalba na odluku naručioca da dodeli ugovor Unisolar L.L.C.²³ pri Telu za razmatranje nabavki (TRN) od strane N.T.Sh. Elen, za koju još uvek nema konačne odluke TRN-a.

22 Uredba br. 001/2022 o javnim nabavkama. <https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/ClanakItemNew.aspx?id=233> (poslednji put pristupljeno 10.03.2023).

23 Telo za razmatranje nabavki. Žalba 93/23 primljena 16.02.2023.

RKV Priština

Nabavka gasnog hlora i natrijum hipohlorita

Početak 2023. godine Regionalna vodovodna kompanija (RVK) „Priština” dd. raspisala je tender za nabavku gasnog hlora i natrijum hipohlorita u procenjenoj vrednosti ugovora od 67,600.00 evra.

RVK Priština je imao za cilj da nabavi 18,000 kg gasnog hlora i 10,000 kg natrijum hipohlorita za prečišćavanje neprerađene vode, kao jedan od glavnih procesa za dezinfekciju vode za piće.

Ovaj tender je sproveden pregovaračkim postupkom, bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru, uz obrazloženje da je za ovu aktivnost nabavke bilo uzastopnih propusta, kao posledica raskida ugovora i žalbi TRN-u. Korišćenje pregovaračkog postupka bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru ostaje problematično jer krši princip jednakosti u postupanju/nediskriminacije. Prema Zakonu o javnim nabavkama (ZJN) u pogledu korišćenja pregovaračkog postupka:

„Naručilac može koristiti pregovarački postupak iz razloga krajnje hitnih slučajeva izazvanih objektivno proverljivim događajima koje naručilac nije mogao razumno da predvidi”²⁴.

Dakle, ZJN konkretno zabranjuje korišćenje ovog postupka, ako se okolnosti koje su dovele do krajnje vanredne situacije mogu pripisati nemaru ili namernim radnjama ili propustima naručioca..

Razlog koji navodi RVK Priština²⁵, da je korišćenje ovog postupka nametnuto nakon neuspeha istih aktivnosti nabavke, kao posledica raskida ugovora i žalbi TRN-u, nije na mestu usled činjenice da je ova nabavka bila planiranja Godišnjim planom nabavki²⁶ dok u međuvremenu, žalbe izjavljene TRN-u ne predstavljaju krajnje vanredne situacije. RVK Priština je pozvala pet privrednih subjekata za ovu aktivnost nabavke, od kojih su samo tri podnele ponude.

²⁴ Zakon o javnim nabavkama, član 35.

²⁵ Obaveštenje za Regulatornu komisiju za javne nabavke (RKJN), dostavljeno 30.01.2023.

²⁶ RVK Priština. Konačan izveštaj o nabavkama za 2023. godinu. Vidi <https://kru-priština.com/rz/planifikime-te-prokurimit/> (poslednji put pristupljeno 03.15.2023).

TABELA 8. Privredni subjekti koji su dostavili ponude za ovu aktivnost nabavke

Br.	Privredni subjekat	Vrednost ponude
1.	Infinitt Sh.P.K.	52,700.00 evra
2.	Seykos Sh.P.K.	66,600.00 evra
3.	Afrim Sadriu B.I	67,307.20 evra

Štaviše, identifikacija privrednih subjekata koji su pozvani da podnesu ponude nije bila dobra jer su pozvali operatere koji ne rade u ovoj oblasti. Kao što ilustruje poziv upućen PS New Corp L.L.C., ova kompanija se bavi delatnošću distribucije sirovina za građevinarstvo, plastičnih proizvoda i prehrambenih proizvoda i nikada nije vršila nabavku takve prirode²⁷. Takođe i drugi privredni subjekat koji je pozvan da podnese ponudu, Profitech Sh.P.K., se ne bavi dostavom gasnog hloro, tako da uopšte nije podneo svoju ponudu²⁸.

RVK Priština je za ugovor preporučio ponudu Seykos Sh.P.K., vrednosti od 66,600.00 evra ili 98.5% procenjene vrednosti, kao tender sa najnižom cenom među odgovarajućim tenderima. Iako je ponuda privrednog subjekta Infinitt Sh.P.K., bila jeftinija za 13,900.00 evra, eliminisana je sa obrazloženjem da nije dostavio redovnu kopiju ugovora o radu licenciranog vozača, o čemu je tražen dokaz u tenderskom dosijeu.

U ponudi kompanije Infinitt Sh.P.K., figurira ugovor sa licenciranim vozačem koji je angažovan na ovom projektu, ali član 4. ovog ugovora, koji glasi da „zaposleni zasniva radni odnos, na određeno vreme, sve dok ugovorni period traje na period od 120 dana (4 meseca), u slučaju da mi kao PS Infinitt Sh.P.K., uspemo da potpišemo ugovor za [ovaj] projekat“ predstavljalo je razlog za njegovu diskvalifikaciju.

Prema naručiocu, ovaj zahtev ne može biti uslovljen (ukoliko je za ovaj projekat potpisan ugovor), i kao takav ne predstavlja redovan ugovor o radu, učinivši da se ne ispuni uslov prikladnih profesionalnih zahteva. Infinitt Sh.P.K., je uložio žalbu na odluku naručioca da dodeli ugovor kompaniji Seykos Sh.P.K., zbog čega je ova aktivnost obustavljena do donošenja odluke od strane TRN-a.

RKV Priština i Infinitt Sh.P.K., imaju još jedan spor u TRN-u, koji se odnosi na istu prirodu snabdevanja gasnim hlorom, gde je naručilac eliminisao Infinitt Sh.P.K., sa obrazloženjem da se ovaj privredni subjekat ne može preporučiti za ugovor na naredne dve godine, pošto nije ispunio prethodni ugovor.

Čak ni ova aktivnost nabavke, koja pripada 2022. godini, nije zaključena sa TRN-om, koji je prvobitno odbacio žalbu Infinitt Sh.P.K., kao neblagovremenu, a zatim odlučio u njegovu korist, poništavajući odluku RVK Priština.

²⁷ New Corp L.L.C., O nama. <http://www.newcorp-ks.com/rrethnesh.php> (poslednji put pristupljeno 20.03.2023).

²⁸ Rukovodioci Profitech Sh.P.K., u razgovoru sa D+ su potvrdili da nikada nisu obavljali snabdevanje hlorom.

Nalazi

L.J.P. Priština Parking

- L.J.P. Priština Parking je prilikom izrade specifikacija za traženo snabdevanje postavio one koje onemogućavaju realizaciju nabavke, imajući u vidu da ne postoji proizvod sa tim specifikacijama.
- U aktivnosti koja je sprovedena u otvorenom postupku, L.J.P. Priština Parking je primio samo dve ponude. Mali broj ponuda rezultat je pogrešnih specifikacija koje je sačinila ova kompanija. U 2022. godini, za iste predmete nabavke, broj ponuda je bio u proseku četiri ponude za jednu nabavku.
- Uprkos činjenici da su tehničke specifikacije obavezne i da ih se uspešan ponuđač striktno pridržavati, L.J.P. Priština Parking je dodelio ugovor privrednom subjektu koji je u dostavljenom katalogu pokazao da nabavka nije bila u skladu sa specifikacijama koje je dostavila dotična kompanija.
- Iako L.J.P. Priština Parking nije dozvolio varijacije u tenderskom dosijeu, u dokumentima za dodatna pojašnjenja je naveo da prihvata naprednije modele ili varijacije. Takvo postupanje nije dozvoljeno Zakonom o javnim nabavkama.
- L.J.P. Priština Parking je postupio u suprotnosti sa Zakonom o javnim nabavkama, gde je favorizovao određeni brend za kupovinu monitora, postavljajući šifru koja upućuje samo na monitor marke ASUS.

L.J.P. Gradski saobraćaj

- L.J.P. Gradski saobraćaj nije pravilno planirao broj aparata koji će biti servisirani, jer na osnovu fakture proizilazi da je platio više aparata nego što je bilo prethodno isplanirano u predmeru i predračunu.
- L.J.P. Gradski saobraćaj nije odgovorno rukovodio realizacijom ugovora o servisiranju protivpožarnih aparata, jer aparati nisu servisirani prema planu i nije izvršena naplata prema planu.

L.J.P. Centralna kuhinja

- L.J.P. Centralna kuhinja nije dodelio ugovore privrednim subjektima koji nisu ispunili uslove navedene u tenderskom dosijeu.
- L.J.P. Centralna kuhinja je, protivno pravilima za neuobičajeno niske ponude, naglasila u predmeru i predračunu da se ponude sa neuobičajeno niskim cenama automatski eliminišu iz konkurencije, bez korišćenja „inter-partes“ procedure.

KKV Priština

- Uprkos činjenici da nije reč o krajnje vanrednoj situaciji, RVK Priština je pokrenuo aktivnost nabavke korišćenjem pregovaračkog postupka, bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru.
- RKV Priština je pozvao da učestvuju u ovoj aktivnosti privredne subjekte koji nisu specijalizovani za nabavku, prema zahtevima vlasti.

Preporuke

- Naručioci ne treba da sastavljaju tehničke specifikacije koje ne sadrže tačne identifikacione elemente i one-mogućavaju realizaciju ugovora prema tehničkim specifikacijama.
- Naručioci, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, izrađuju tehničke specifikacije i otklanjaju svaku mogućnost ograničavanja konkurencije favorizovanjem određenog brenda.
- Prijemne komisije, u okviru naručilaca, moraju se striktno pridržavati tehničkih specifikacija i ne smeju da primaju nabavke, usluge i radove koji nisu u skladu sa tehničkim specifikacijama.
- Naručioci ne bi trebalo da dozvole varijacije, ako to nije prethodno predviđeno tenderskim dosijeom.
- Naručioci moraju tačno da predoče svoje potrebe u predmeru i predračunu i da se pridržavaju predmera kako je planirano.
- Naručioci, u svakom slučaju kada sumnjaju na tender sa neuobičajeno niskom cenom, moraju razviti procedure predviđene pravilima za neuobičajeno niske ponude.
- Naručioci ne bi trebalo da koriste pregovarački postupak bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru kada ne postoje okolnosti koje dozvoljavaju korišćenje ovog postupka.
- U svakom postupku nabavke, naručioci treba da odrede rokove za podnošenje ponuda u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, tako da privredni subjekti imaju dovoljno vremena za pripremu ponude.
- Ako postoje okolnosti za korišćenje pregovaračkog postupka bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru, naručioci treba da se pobrinu da pozovu u postupak privredne subjekte koji pokrivaju relevantnu oblast.

Finansira
Evropska Unija

